

Literatuur: BEAUMONT, J. L., A. WILLIE en J. LENÈGRE (1955) Influence de l'acide acétylsalicylique sur l'hémostase. *Bull. Soc. méd. Hôp. Paris* **71**, 1077. — BREDDIN, K. (1968) Experimental and clinical investigations on the adhesion and aggregation of human platelets. *Exp. Biol. Med.* **3**, 14. — CRONBERG, S. (1968) Investigations in haemorrhagic disorders with prolonged bleeding time but normal number of platelets with special reference to platelet adhesiveness. *Acta med. scand. Suppl.* 486. — FRICK, P. G. (1956) Hemorrhagic diathesis with increased capillary fragility caused by salicylate therapy. *Amer. J. med. Sci.* **231**, 402. — GAST, L. F. (1964) Influence of aspirin on haemostatic parameters. *Ann. Rheum. Dis.* **23**, 500. — HELLEM, A. J. (1968) Platelet adhesiveness. *Series Haemat.* **1**, 99. — LEONARDS, J. R. en G. LEVY (1969) Aspirin induced occult gastrointestinal blood loss — local vs systemic effects. (Wordt gepubliceerd). — PULLEN, J. en M. DUGDALE (1968) Platelet function in salicylate intoxication. *Sth. med. J.* **61**, 1340. — SAHUD, M. A. en P. M. AGGELER (1969) Platelet dysfunction. Differentiation of a newly recognized primary type from that produced by aspirin. *New Engl. J. Med.* **280**, 453. — STUBBÉ, L. TH. F. L. (1963) The role of aspirin in causing iron-deficiency anaemia. In: *Salicylates. An international symposium, Londen*, bl. 236. J. en A. Churchill Ltd., Londen. — STUBBÉ, L. TH. F. L. (1965) Schadelijke nevenwerkingen van acetylsalicylzuur. *Folia med. neerl.* **8**, 42. — VRIES, S. I. DE en J. W. TEN CATE (1969) Trombopathie na gebruik van acetosal. *Ned. T. Geneesk.* **113**, 752. — WEISS, H. J. en L. M. ALEDORT (1967) Impaired platelet-connective tissue reaction in man after aspirin ingestion. *Lancet* **II**, 495. — WEISS, H. J., L. M. ALEDORT en S. KOCHWA (1968) The effect of salicylates on the hemostatic properties of platelets in man. *J. clin. Invest.* **47**, 2169.

Leiden, 4 juni 1969

Academisch Ziekenhuis

L. TH. F. L. STUBBÉ

J. J. VELTKAMP

In ons commentaar hebben wij uitsluitend de nadruk gelegd op het verband tussen enkele functiestoornissen van trombocyten en het ongecontroleerde en niet-geïndiceerde gebruik van acetosal. Andere, reeds vroeger beschreven, nevenwerkingen van dit middel hebben wij in ons artikel niet ter sprake gebracht. Het was onze bedoeling, uitsluitend de risico's van reclame via moderne communicatiemediën, te vermelden, en op betrekkelijke veelvuldigheid van verworven trombopathie door acetosal te wijzen. Wij zijn verheugd dat de collegae STUBBÉ en VELTKAMP zich, wat de misleidende voorlichting betreft, bij ons kunnen aansluiten. In een artikel dat binnenkort in dit *Tijdschrift* zal worden gepubliceerd, zullen wij onze waarnemingen uitvoerig vermelden.

Amsterdam, 24 juni 1969

S. I. DE VRIES

J. W. TEN CATE

BEHANDELING VAN KLACHTEN IN HET CLIMACTERIUM

Dr. P. G. HART (1969) stelt zeer terecht dat „het de moeite waard is, een vrouw in deze levensperiode naar beste weten en vermogen met raad en daad bij te staan”. In dit verband gaarne enkele opmerkingen:

1. Bestaan er eigenlijk wel onschadelijke eetlust-remmende middelen?

2. Het lijkt mij dat broom ten onrechte niet is genoemd bij de sedativa. Mits het verdragen wordt is het een werkzaam en eenvoudig middel.

3. „Terwijl bij gebrek aan vitale energie wekaminen aangeraden kunnen worden.”

In de eerste plaats meen ik dat deze indicatie voor het gebruik van wekaminen niet juist is, en niet ongevaarlijk. In de tweede plaats betekent „gebrek aan vitale energie” meestal het bestaan van een depressief syndroom, dat vaak niet wordt onderkend, maar door én patiënte én arts uitsluitend aan „de leeftijd” wordt toegeschreven en als zodanig geaccepteerd. Iedere patiënt met een depressief syndroom heeft m.i. recht op een adequate therapie, met echte anti-depressiva — bv. imipramine (Tofranil), amitryptiline (Tryptizol) — die in principe binnen het bereik van de huisarts ligt en bovendien meestal goede resultaten oplevert.

Als sociaal psychiater zie ik helaas nog talloze patiënten wier levensvreugde jarenlang onnodig is ontnomen.

Literatuur: HART, P. G. (1969) *Ned. T. Geneesk.* **113**, 1062.

Hoogeveen, 14 juni 1969

L. J. VAN HIELE

Het ingezonden van collega HIELE geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen:

Ad 1. Inderdaad moeten anorexia niet als therapeutica voor adipositas beschouwd worden maar als adjuvans bij diëtetische en psychologische behandelingen van patiënten met vetzucht. Correctie van de eetgewoonten en de psychische instelling is belangrijker. De vele bijwerkingen en contra-indicaties van deze medicamenten tonen aan, dat deze middelen zeker niet onschadelijk zijn.

Ad 2. Behalve broom zijn ook nog vele andere doeltreffende en eenvoudige middelen niet met name genoemd.

Ad 3. Uitdrukkelijk heb ik gesteld dat bespreking van de vele neuro-stimulantia en psycho-analeptica mij te ver van mijn onderwerp zou voeren. Maar ik ben het geheel met collega HIELE eens. Met „gebrek aan vitale energie” bedoelde ik toestanden aan te duiden waarbij de patiënten klagen over lusteloosheid, moeheid, en „nergens meer toe komen”; ik wilde hier geenszins vrouwen mee aanduiden in het climacterium of in de postmenopauze die een depressief syndroom hebben.

Ik hoop dat dit Caput Selectum er heeft toe kunnen bijdragen, dat minder patiënten onnodig jarenlang levensvreugde wordt ontnomen.

Utrecht, 20 juni 1969

P. G. HART

BERICHTEN BUITENLAND

Wereldberichten

Bevolkingsexplosie. — Volgens opgaven in *World Population Data Sheet* 1969, gepubliceerd door het Population Reference Bureau in Washington, neemt de wereldbevolking toe met een snelheid van 2,2 personen per seconde. Er worden per seconde 3,9 kinderen geboren, maar tevens sterven 1,7 mensen. Van de 331.000 kinderen die elke dag worden geboren, aanschouwen slechts 51.000 het levenslicht in geïndustrialiseerde landen. Op 1 juli 1969 was de wereldbevolking 72 miljoen zielen groter dan een jaar ervoor. Veertig jaar geleden was het jaarlijks accres „slechts” 20 miljoen. Landen met weinig moeilijkheden bij het grootbrengen van kinderen hebben de jongste bevolking. Meer dan 40 pct van de bewoners van onderontwikkelde landen zijn jonger dan 15 jaar; in Noord-Amerika is dit percentage 30, in Europa 25. Dit betekent dat in 1980 de onderontwikkelde landen tweemaal zoveel vrouwen op de vruchtbare leeftijd zullen hebben als er thans zijn. Zelfs indien geboorteregeling wordt toegepast, gaan er dan nog veel meer kinderen geboren worden dan thans. (*Nature*, 21 juni bl. 113.)